

OBSAH

První část

Řezné nástroje

A. Nástrojové materiály	5
1. Literatura o nástrojových materiálech	7
B. Geometrie břitu	7
1. Základní pojmy geometrie břitu	7
2. Řezná plocha a úhly na břitu	9
3. Úhly na nástroji	11
4. Geometrické vztahy mezi úhly na břitu	12
5. Rovnice pro úhly na břitu	16
6. Korekce úhlů na břitu	17
7. Literatura o geometrii břitu	18
C. Nože	19
1. Třídění nožů	19
2. Tělesa nožů	25
3. Nože s břitovými destičkami	26
4. Utvářeče třísek	30
5. Břítové úhly nožů	33
6. Soustružnické nože	37
7. Hoblovací a obrážecí nože	39
8. Revolverové a automatové nože	40
9. Tangenciální nože	41
10. Vyvrtávací nože	42
11. Nože pro jemné vrtání	43
12. Literatura o nožích	45
D. Tvarové nože	45
1. Třídění tvarových nožů	45
2. Tvarové nože kotoučové	46
3. Profil kotoučových nožů	48
4. Prismatické nože	51
5. Literatura o tvarových nožích	55
E. Vrtáky	55
1. Třídění vrtáků	55
2. Šroubovité vrtáky	56
3. Vrtáky pro hluboké díry	60
4. Tvarové vrtáky	62
5. Vrtáky s karbidovými destičkami	62
6. Literatura o vrtácích	65
F. Výhrušnický	65
1. Třídění a konstrukce výhrušnický	65
2. Výhrušnický se vsazenými zuby	67

3. Výhrubníky s karbidovými destičkami	68
4. Literatura o výhrubnicích	69
G. Výstružníky	70
1. Třídění a konstrukce výstružníků	70
2. Rozpínací výstružníky	73
3. Výstružníky na díry pro nýty	74
4. Kuželové výstružníky	74
5. Výstružníky s karbidovými destičkami	75
6. Literatura o výstružnicích	76
H. Záhlubníky	76
1. Záhlubníky pro šrouby	76
2. Kuželové záhlubníky	77
I. Závitové nože	77
1. Třídění závitových nožů	77
2. Závitové nože soustružnické	77
3. Závitové nože s kruhovým průřezem	79
4. Závitové nože prismatické	80
5. Závitové nože nástrčné kotoučové	81
6. Nože pro okružní frézování závitů	82
J. Závitníky	83
1. Třídění závitníků	83
2. Konstrukční prvky závitníků	83
3. Maticové závitníky	84
4. Sadové závitníky	85
5. Drážky závitníků	87
6. Břitové úhly závitníků	89
7. Přesnost závitníků	90
8. Závitníky pro lichoběžníkový závit	91
9. Čelistníky	93
10. Maticové závitníky pro automaty	93
K. Závitové čelisti	93
1. Třídění závitových čelistí	93
2. Konstrukce závitových čelistí	94
3. Přesnost závitových čelistí	98
4. Korunkové závitové čelisti	98
5. Kosé závitové čelisti	98
L. Závitorezné hlavy	99
1. Třídění závitorezných hlav	99
2. Závitorezné hlavy s radiálními čelistmi	100
3. Závitorezné hlavy s kotoučovými čelistmi	103
4. Závitorezné hlavy s tangenciálními čelistmi	103
5. Závitorezné hlavy na vnitřní závit	105
6. Literatura o závitových nástrojích	105
M. Frézy	106
1. Třídění fréz	106
2. Tříška ubíraná při frézování	108
3. Profil zubů válcových fréz	110
4. Počet zubů válcových fréz	111
5. Válcové frézy se vsazenými zuby	112
6. Průměr válcových fréz	113
7. Čelní frézy	114
8. Drážkovačí frézy čepové	115
9. Frézovací hlavy	115
10. Kotoučové frézy	120

11. Kotoučové pilové listy	122
12. Úhlové frézy	123
13. Závitové frézy	124
14. Tvarové frézy podsoustružené	125
15. Břitové úhly fréz	130
16. Literatura o frézách	132
N. Nástroje na ozubení	133
1. Třídění nástrojů na ozubení	133
2. Rozměry válcových ozubených kol	133
3. Evolventometrie	137
4. Šroubové plochy na nástrojích	138
5. Modulové frézy kotoučové	142
6. Profil modulových fréz	142
7. Modulové frézy hrubovací	144
8. Modulové frézy čepové	144
9. Odvalovací frézy pro válcová kola	145
10. Zvýšení výkonnosti nástrojů pro ozubená kola	150
11. Odvalovací frézy na šneková kola	152
12. Kotoučové obrázcí nože na ozubená válcová kola	155
13. Hřebenové nože na ozubená válcová kola	159
14. Ševingovací nástroje na ozubená válcová kola	163
15. Literatura o nástrojích na ozubení	164
O. Nástroje pro neevolventní profily	165
1. Odvalování neevolventních profilů	165
2. Literatura o obrábění neevolventních profilů	169
P. Nástroje protahovací a protlačovací	169
1. Protahování a protlačování	169
2. Konstrukce protahováků	169
3. Břitové úhly protahovacích nástrojů	174
4. Dělení protahovaných profilů	174
5. Příklady protahovacích nástrojů	175
6. Literatura o protahování	177
Q. Brusné kotouče	178
1. Třídění a jakost brusných kotoučů	178
2. Tvary brusných kotoučů	181
3. Literatura o brusných kotoučích	181
R. Ostření nástrojů	181
1. Ostření soustružnických nožů	181
2. Ostření šroubovitých vrtáků	183
3. Ostření válcové části fréz a výstružníků	186
4. Ostření čelních zubů	190
5. Literatura o ostření nástrojů	191
S. Upínání nástrojů	192

Druhá část

Přípravky

I. Všeobecná část	197
A. Definice přípravků	197
B. Význam přípravků	197
C. Rozdělení přípravků	198

D.	Volba základních ploch	198
E.	Uložení obrobku	201
	1. Uložení na rovinu	201
	2. Uložení na válcovou plochu	205
	3. Uložení v dírách	207
	4. Uložení mezi hroty	209
II.	Upínací prvky	212
A.	Upínky	212
B.	Šroub a matice	219
C.	Výstředníky	224
D.	Klíny	227
E.	Pastorek a hřeben	229
F.	Trny	231
	1. Pevné upínací trny	231
	2. Rozpínací trny	233
G.	Kleštiny	236
H.	Ryhované unašeče vnitřní a vnější	238
J.	Přípravky s válečky	239
K.	Přípravky s plastickou hmotou	240
III.	Vzduchové upínání	253
A.	Vzduchové válce	253
B.	Příslušenství	260
IV.	Olejová upínání	263
A.	Olejové válce	265
B.	Příslušenství	265
V.	Elektromechanické upínání	268
VI.	Tělesa přípravků	268
	1. Desky	268
	2. Rotační tělesa	269
	3. Skříně	269
VII.	Universální přípravky	272
A.	Strojní svěráky	273
B.	Licní deska	281
C.	Universální (ruční) sklíčidla	282
D.	Sklíčidla ovládaná servomotory	284
E.	Unašecí srdce	285
F.	Samočinné unašeče	286
G.	Upínací hlavy	287
H.	Ježky	291
VIII.	Speciální přípravky	291
A.	Zásady pro konstrukci přípravků	292
B.	Hospodárnost přípravků	294
C.	Universální přístroje	297
	1. Rychloupínací přístroje vrtací	297
	2. Rychloupínací přístroje frézovací	299
D.	Vrtací přípravky	303
E.	Frézovací přípravky	318
F.	Soustružnické přípravky	322
G.	Vyvrtávací přípravky	324
H.	Přípravky pro hromadnou výrobu	326
IX.	Pomocná výrobní zařízení	330
A.	Zařízení rozšiřující pracovní možnosti stroje	331
	1. Křídlové přístroje se supotem	331
	2. Přístroje k soustružení kulových ploch	335

3. Kopírovací přístroje	236
4. Zrychlovací přístroj na vrtačky	337
5. Několikavřetenové vrtací hlavice	337
a) vrtací hlavice stavitelné	337
b) vrtací přístroje pevné	341
B. Přístroje dělicí a otočné	341
1. Upínací úhelníky a nakláněcí upínací desky	341
a) Upínací úhelníky	342
b) Upínací desky nakláněcí	342
2. Upínací stoly a úhelníky s křížovým stavěním	343
3. Otočné dělicí přístroje a stoly s nehybnou osou	344
4. Otočné dělicí přístroje a stoly naklápěcí	354
5. Otočné dělicí přístroje stojancvé	355
6. Dělicí přístroje s koníkem (hrotové)	355
C. Upínací pomůcky rýsovačské	355
D. Pomůcky kontrolní	360
E. Pomůcky montážní	365
1. Přípravky svařovací	365
2. Vlastní montážní pomůcky	367
Literatura	368

Třetí část

Měření

I. Lícování	371
Všeobecně	371
Základní pojmy	372
Lícovací soustava	376
Lícovací soustava ISA	377
II. Porovnávání lícovacích soustav ČSN (ISA) OST	388
III. Kontrola výroby	392
IV. Měření	395
Všeobecně	395
Chyby v měření	396
Způsoby měření	397
Měření délek a průměrů	397
V. Měřidla	398
Všeobecně	398
Rozdělení měřidel	399
1. Měřidla s přímým čtením měřeného rozměru	399
2. Pevná (porovnávací) měřidla	414
a) Netoleranční	415
b) Mezní měřidla	417
Mezní kalibry ISA	417
Označování měřidel	422
Tvary kalibrů	428
Skleněná měřidla	438
c) Zvláštní a tvarová měřidla	438
3. Základní měřky rovnoběžné	441
4. Měřicí přístroje	450
a) Číselníkové úchylkoméry s mechanickými převody pákovými	451

b) Číselníkové úchylkoměry s ozubenými převody	452
c) Přístroje s číselníkovými úchylkoměry a kombinovanými mechanickými převody	458
d) Přístroje s číselníkovými úchylkoměry se zvláštními mecha- nickými převody	461
e) Mechanickooptické přístroje	462
f) Optické přístroje	467
g) Přístroje s elektrickými převody	470
h) Pneumatické přístroje	471
ch) Kapalinové přístroje	472
VI. Měření velkých rozměrů	475
Literatura	478